

Hozat, Ağzunik köyünde Mart 1893 yılında doğdu. Babası Milla İbrahim Bey Milan aşiretindedir. Aile Seyit Rıza'nın ailesi ile eski bir güçlü ilişkileri vardır. Bu çevrede yetişenler öğretim görmüş aydın çevrelerdir. Birçoğu Dersim 1938 Bağımsızlık savaşında hayatlarını kaybetmişler ve bağımsızlık direnişinin teorik ve pratik örgütleyicileri konumundadırlar.

Dr Nuri Dersimi, 1911 yılında İstanbul'da doktorluk eğitimine başladı. Burada siyasi çalışmalarını geliştirdi ve Kürd Öğrencileri Derneği kurucularından oldu. Daha sonra Kürdistan Dostları Derneği kurucusu ve yöneticisi oldu. Dernek kapatıldıktan sonra , milli örgütlenme ve propaganda için Dersime döndü. Dersim ve Qoçgiri'deki faaliyetlerinden dolayı Karadeniz'e sürgün edildi. Ordan tekrar mesleği için İstanbul'a Eylül 1917'de gönderildi.

Sevr Antlaşmasında doğan haklardan dolayı Bağımsızlık savaşını başlatan kadro Kürd milli devlet çalışmalarını hem bölgede hemde diplomatik olarak sürdürdüler. Dr Nuri Dersimi bu diplomatik ve aydın milli çalışmaların temelinde yer aldı. İçte ve dışta bunun uğraşı içinde olan Dr Nuri Dersimi hem tarihi ve kültürel araştırmalar ile hemde bizzat yürüttüğü eğitim çalışmaları ile bu düşünceleri Kürd milletine aktardı. Engin bir Kürd tarihi ve kültürü bilgisine sahip olan Dr Nuri Dersimi aşiretler ile yerel şahsiyetler ve ilişkileri ile tarihi üzerine yazı ve araştırmaları bulunmaktadır. Bu çalışmalar, hem Hatıratım hemde Kürdistan Tarihinde Dersim kitapları ve yayınladığı notlar ile makaleler bugün bile bölge için araştırmacılar tarafından temel kaynak olarak kullanılmaktadır.

Bu dönemden sonra Kürd Tarihinde önemli bir başlangıç olan Kürdistan Teali Cemiyeti çalışmaları içinde yer aldı. Bu cemiyet, Kürd modern örgütlenmesinde temel taşı konumundadır. Qoçgiri, Dersim ve Şeyh Sait Bağımsızlık Savaşlarının örgütlenme ve yürütülmesinde bu cemiyet ve yönetici ile çalışanlarının emeği temeldir. Çalışmalarını Sivas'ta yürütmeye başlayan Dr Nuri Dersimi, Kürdistan Teali Cemiyetinin bir şubesini arkadaşları ile

İmranlı'da(Maciran) açar. Ankara 1919 kongresine çağrılı olduğu halde katılmadığı için hapse atılır. Serbest kaldıktan sonra Kürdistan Teali Cemiyeti öncülüğünde Alişer Efendi liderliğinde Qoçgiri Bağımsızlık Savaşını başlatırlar. Oğlu Ali'de bu savaşta hayatını kaybeder. Qoçgiri savaşı başarısızlıkla sonuçlanınca Dersime geçer, Seyit Rıza ile bölge çalışmalarından yer alır. Dersim Bağımsızlık Savaşı başlarında Eylül 1937'de Batı Kürdistan'a geçmek zorunda kalır. Suriye, Ürdün ve tekrar Batı Kürdistan'a geçer ve ömrünün sonuna kadar çeşitli zorluk ve çalışmalarla yaşamını burada sürdürür.

İsmail Beşikci: 'Dr Nuri Dersimi, Koçgiri Halk Hareketinden itibaren Kürdistan'daki olayları bizzat yaşayan bir kişidir. Özellikle, gerek Koçgiri, gerek Dersim hareketlerinin önemli bir kişisidir' belirlemesi ile Dr Nuri Dersimi'nin Kürdistan savaşında önemli yerini gösterir.

Dr Nuri Dersimi bir savaşçı, diplomat, milliyetçi Kürd aydını olmasının yanı sıra hem örgütçü hemde Kürd tarihine önemli referans notları düşen, bugün bile temel kaynak olarak anılan iki kitap ve çok sayıda yazı ve makaleninde sahibidir. 'Kürdistan Tarihinde Dersim' ve 'Hatıratım' kitaplarında ayrıntılı olarak Kürd Teali Cemiyetinden Ağrı Bağımsızlık savaşına kadar ayrıntılı tarihi kaynak ve referanslar vermektedir. Xoybun ve öbür Kürd Milliyetçi örgütlenme ve Bağımsızlık savaşçıları ile önderleri hakkında en yakın kaynaklar bu iki kitaptadır.

Bu savaşta birçok yakınına kaybeden Dr Nuri Dersimi bulunduğu sürgün bölgelerinde de Türkiye'nin uğraşı ile çeşitli baskı ve zorluklarla karşılaşır. Neredeyse ilk gençlik yıllarından sonra Kürd Milliyetçi düşüncesi ve pratiği içinde olan Dr Nuri Dersimi bu yüden her zaman işgalci düşüncenin ve pratiğin hedefi olmuştur. Bilindiği gibi kendisi ve ailesi ölümünden sonra bile hedef olmaya devam etmişlerdir.

Dr Nuri Dersimi 22 ağustos 1973 yılında Halep'te hayatını kaybeder ve Afrin'e defnedilir. Öyleki, işgalcilerinin zulmü bitmez, O'nun mezarını bile 2018 işgalinde Afrinde tahrip eder.

Kürd Milli Mücadelisinde büyük katkıları bulunan Dr Nuri Dersimi bütün ömrünü her anlamda Kürd milletine adamıştır. Resmi ideolojinin yaratmaya çalıştığı Aleviliği Kürdlükten uzaklaştırma faaliyetlerine en iyi cevap o yıllarda yine Dr Nuri Dersimi'den gelmiştir. Milli birlik için Kürdlüğü temel alan bir Alevi olması ve bunu sürekli pratikte uygulaması ile resmi ideolojinin Aleviliği Kürdlükten uzaklaştırma politikasını boşa çıkararak Kürd Aleviliğinin Kürdlükte temel olduğunu vurgulamıştır. Bu yüzyılın önemli Kürd Milliyetçi şahsiyetlerinden Dr Nuri Dersimi'nin Kürd Gençliğine Hitabesi başlı başına bir milli göreve çağrıdır. 'İntikam' diye başlayan hitabet, 'Yaşasın kahramanlar yaratan Kürd Milleti, yaşasın hür ve müstakil Kürdistan', diye biter.

Kaynak:

-İsmail Beşikçi, Tunceli Kanunu(1935) ve Dersim Jenosidi.

-Mamo Baran, Koçgiri, Kuzey-Batı Dersim, Saresur Yayınları

-Dr. Vet. Nuri Dersimi, Kürdistan Tarihinde Dersim

-Dr. Vet. Nuri Dersimi, Hatıratım, Doz Basım-Yayın